

TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EYLEM PLANI

TİM **TÜRKİYE**
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EYLEM PLANI

HEDEF 1

TARIM VE HAYVANCILIK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLATFORMU

- TİM Sanayide Sürdürülebilirlik Bilim Kurulu çatısı altında Tarım ve Hayvancılık Sürdürülebilirlik Komitesi kurulacaktır.
- Üniversite, özel sektör, kamu ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği kurarak, araştırma geliştirme projelerine destek sağlanacaktır.
- Çok yönlü ve ilgili paydaş katılımını arttırmaya yönelik projeler oluşturacaktır.
- Döngüsel ekonomi, iklim değişikliği ile mücadele odaklı iş ve bilim dünyasındaki gelişmeler/uygulamalar ile finansal desteklerin takip edilerek, tüm paydaşların bilgilendirileceği bir platform oluşturacaktır.
- Çevre yönetimi ve çevrenin korunması ile ilgili kamu teşvik ve araçların çeşitlendirilmesi için girişimlerde bulunulacaktır.

HEDEF 2

TARIMSAL ÜRETİM

Bitkisel Üretim

- Bitkisel üretimde verimliliği arttırarak, karlılığın esas olduğu üretim çeşitliliği sağlanarak, bitkisel üretimin bir iş alanı olduğunun ülke genç nüfusuna çeşitli platformlarda anlatılması planlanmaktadır.
- Bu bağlamda tarımsal üretimi ve çiftçiliği cazip, sürdürülebilir hale getirmek ve çiftçilik mesleğine saygınlığını geri kazandırmak adına kamu ile ortaklaşa meslek özendirici çalışmalar yapılacak ve genç girişimciler için eğitim, danışmanlık ve teşvik imkanları sağlanacaktır.
- Köy, kasaba ve kırsal bölgelerde eğitim, sağlık, vb. sosyal hizmetlere ulaşım olanakları ve hizmet kalitesi arttırılarak tarım alanlarının terk edilmesinin önüne geçilecek ve arazilerin düzenli işlenmesi sağlanacaktır.
- Miras yoluyla arazi parçalanmalarının önüne geçebilmek, tarım arazilerinin parçalanmasını önlemek ve imar yapılanmasına açılmaması yönünde mevzuat altyapısı için önerilerde bulunulacaktır.
- Atıl arazilerin üretime yeniden kazandırılıp işler hale gelebilmesi için toplulaştırma faaliyetlerinde mevzuat altyapısı oluşturulmasına ve bu arazilerde, istihdam oranı yüksek, ekonomik ve bütüncül yaklaşımlı verimli arazi işletim modelleri oluşturulması desteklenecektir.
- Ülkesel, bölgesel ve havza bazlı üretim planlamaları yapılacak, ürün deseni, hayvan yetiştiriciliği, iklim koşulları ve su ihtiyaçları dikkate alınarak SWOT analizleri çıkarılıp kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar yapılacaktır.
- Toprak verimliliği ve erozyonla mücadelede toprak işlemlerinin azaltılması ve amaca uygun hale getirilmesi için yeşil gübreleme, ara kültür yetiştiriciliği ve malçlama teknikleri vb. yöntemler geliştirilerek su tüketimini azaltacak ve toprak yüzeyinin daha uzun süre otlu kalmasını sağlayacak projeler geliştirilecektir.
- Agroekosistemi gözetken optimum ürün elde edilmesine yönelik üretim faaliyetlerinin organize edilmesi ve uygulanması sağlanacaktır. Ekosistemin tüm bileşenleri arasındaki ilişkileri teşvik eden ve canlandıran üretim teknikleri kullanılarak doğal denge, çevre, su kaynakları yönetimi sağlanıp, tarımda zararlı biyolojik popülasyonu ekonomik zarar eşiği altında tutacak çalışmalar uygulanacaktır.
- Tarımda kullanılacak kimyasalların (ilaç, gübre vb.) denetim altında tutulması için kullanım izni verilen kimyasal ilaç listelerinin sürekli gözden geçirilerek, küresel yaklaşımlar ile uyumlu olması ve güncel olması sağlanacaktır.
- İlaçlama ve ürün toplama süreçleri ile ilgili olarak çiftçilere eğitimler sağlanacaktır ve kalıntı problemi azaltılacaktır. Zararlı kimyasalların kullanımı ve olumsuz çevre koşullarına karşı pestisit kullanımındaki artış kontrol altına alınacaktır ve çiftçi bilinçlendirme eğitimleri düzenlenecektir. Kalıntı limitlerinin belirlenmesinde yasal bileşenlere bilimsel dayanaklar ile görüş bildirilerek, kararlar paydaşlar ile paylaşılacaktır.

TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EYLEM PLANI

HEDEF 3

TARIMSAL VE HAYVANSAL ÜRETİM

- Topraktaki besin madde kaybının azaltılmasına yönelik çalışmalar desteklenecek ve bitki besleme programlarında toprak ve yaprak analizlerinin yapılması ve programların oluşturulması gerekliliği konusunda eğitim çalışmaları yapılacaktır.
- Sürdürülebilir tarımın (organik tarım, permakültür) desteklenmesi ve geniş organik alanların yaratılması için mevcut iyi teknolojiler kullanılacaktır ve iyi teknolojilere yönelik ARGE çalışmaları teşvik edilecektir.
- Pestisit ve koruyucuların kullanımını azaltmak için üründe iyileştirme, biyoteknolojik uygulamalar, doğal mikroorganizmalar, biyo-uyarıcılar ve simbiyoz yaşam modelleri desteklenecektir.
- Biyoçeşitlilik korunarak, endemik tür olan ata tohumların ve mevsimsel şartlara dayanıklı tohumların kullanımı sağlanacak ve ıslah çalışmalarına destek verilecektir.
Gıda ambalajlarında kullanılan plastiklerin azaltılmasına yönelik Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır.
- Bitkisel plastik, kağıt pipet gibi yenilenebilir ve biyobozunur ambalaj üretim teknolojileri geliştirilecek ve sertifikasyon uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

Hayvansal Üretim

- Hayvansal üretimde en önemli girdi olan yem ihtiyacının üretiminin sağlanması, bu konuda işletme hayvan varlığının yem ihtiyacını karşılamak amacıyla sulu tarım alanlarına göre sınırlandırılması konusunda yatırımcıların bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.

HEDEF 4

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

- Su ürünleri yetiştiriciliği alanında sürdürülebilir üretimi sağlamak amacıyla kitlesel ölüm risklerine ve balık hastalıkları riskine karşı balıkçılık alanında sigortacılığın yaygınlaştırılması ve yasallaşması için gerekli uygulama ve teşvikler yapılacaktır.
- Entegre kıyı yönetim planları oluşturulacak, üretim potansiyeli olan su kaynakları için üretim modelleri geliştirilecek ve organik su ürünleri yetiştiriciliği teşvik edilecektir.
- Su kaynaklarının havza bazlı yönetim planları oluşturulacak ve Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri

HEDEF 5

TEDARİK ZİNCİRİ - İŞLEME - PAKETLEME

- Kooperatif ve benzeri kurumlar aracılığı ile ihtiyaca uygun hammaddenin üretilmesinin sağlanmasına yönelik güçlü bir iletişim sistemi kurulacaktır.
- Kurulacak iletişim sisteminin altyapısı GSM operatörleri ile iş birliği yapılarak sağlanacak ve her türlü tarımsal faaliyet, ihtiyaç ve eylem hakkında tedarik zincirinde bilgilendirme amaçlı kullanılacaktır.
- Ürün denetimleri tedarik zincirinin her aşamasında (tarladan çatala) yapılarak uluslararası standartlara uygun kontrollü üretim sistemi oluşturulacaktır.
- Lojistik maliyetini azaltmak ve kalitesini yükseltmek için hammadde ve sanayinin konum ve organizasyonlarında düzeltici faaliyetler uygulanacaktır. Faaliyetler ilk etapta soğuk zincir taşımacılığın halkası olan ilgili kurumlarda başlayacaktır.
- Tarlaları, Tarım 5.0'a hazırlanarak, ürün yetiştirme takip sistemleri ile ölçülebilir ve kontrol edilebilir üretim sağlanacaktır.
- Tohumdan başlayan tedarik zincirinin izlenebilirliğinin sağlanması için arşivleme ve veri yönetimi altyapısının geliştirilmesini sağlanacaktır.
- Gıdanın nereden geldiği, çevresel ayak izi, besin değeri vb. içeriklere ilişkin tüketiciler için gıda takibi uygulamaları hayata geçirilecektir.
- Sürdürülebilir yetiştirme ve kalite standartlarının hazırlanmasına destek verilecek ve var olan standartların (BRC, FFP, ICC, MPS, Globalgap, FLP, Florverde, KFC) uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
- Ulusal kalite standartları belirlenip, ulusal ve uluslararası kalite standartlarına uygun markalaşma çalışmalarına destek verilecektir.
- Su ürünleri yetiştiriciliği alanında sürdürülebilir üretimi sağlamak amacıyla kitlesel ölüm risklerine ve balık hastalıkları riskine karşı balıkçılık alanında sigortacılığın yaygınlaştırılması ve yasallaşması için gerekli uygulama ve teşvikler yapılacaktır.
- Entegre kıyı yönetim planları oluşturulacak, üretim potansiyeli olan su kaynakları için üretim modelleri geliştirilecek ve organik su ürünleri yetiştiriciliği teşvik edilecektir.

HEDEF 6

İKLİM

- Avrupa Yeşil Mutabakatına tam entegrasyon çalışmaları çerçevesinde, Kurumlarda bilimsel karbon ayak izi ölçüm ve raporlaması ile pilot uygulamaların hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- Sürdürülebilir tarım vizyonunu üretim zincirinin her aşamasında temellendirmek için İhracatçı Birlikleri tarafından spesifik sektörler için UR-GE Projeleri oluşturulacaktır, örneğin ürün bazlı karbon ayak izi hesaplama ve raporlama uygulaması oluşturulacaktır.
- Türkiye'nin 2053 "Karbon nötr" hedefi doğrultusunda azotlu gübre kullanımını azaltılmasını ve alternatif gübre kullanımının teşvik edilmesi sağlanacaktır.
- Avrupa Yeşil Mutabakatı "Karbon Nötr" hedefi doğrultusunda mamul üretim, pazarlama ve satış süreçlerinin tam entegre ve efektif çalıştığı dijital teknolojilerin kullanılmasına yönelik pilot çalışmalar yapılacaktır.
- Türkiye'nin iklim hedefi doğrultusunda demiryolu ve denizyolu gibi daha düşük karbon salınımı olan lojistik araçlarının kullanımını için planlama yapılacaktır. Üretimde fosil yakıt kullanımı minimize edilecektir.
- İklim koruma konusunda farkındalığın ve kurumsal sorumluluğun artırılmasını sağlayacak etkinlikler hazırlanacaktır, örneğin; mevsiminde tarım uygulamalarının attırılması.
- 5G vb. teknolojiler ile ürünün üretim serüvenini, erken uyarı sistemini ve menşei izlemeye imkan verecek bir dijital ürün pasaportu geliştirilecektir.
- Sürdürülebilir gıda sistemleri oluşturmak için geleneksel gıda sistemleri kapsamı dışında kalan gıda sistemlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.
- Hayvan refahını daha yüksek düzeyde gözetmeye yönelik çalışmalar yürütülecektir.
- Sürdürülebilir Ormanlık faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EYLEM PLANI

HEDEF 7

İNSANA YAKIŞIR İŞ

- İş Sağlığı ve Güvenliği risklerinin en aza indirilmesi ve iş kazaların önlenmesi için farkındalık ve kurumsal sorumluluk çalışmaları arttırılacaktır.
- Sosyal Uygunluk Esaslarının tedarik zincirinin her aşamasında benimsenmesi ve taahhüt edilmesi için projeler geliştirilecektir.
- Tarlada ve sanayide çalışan kadınların çalışma koşullarının iyileşmesine yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır.
- Eşit işe eşit ücret ilkesinin uygulanması yapılarak gıda sektöründeki kadın istihdamı arttırılacak, çocuk işçiliği engellenecek ve genç girişimciler çiftçiliğe teşvik edilecektir. Kırsal alanlarda iş geliştirmeyi kolaylaştırmak için çalışmalar yürütülecektir.
- Tarımsal biyo-ekonomi girişimciliğinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.
- Kayıt dışı istihdamın önlenmesi için yasal ve evrensel istihdam ilkeleri uygulanacaktır.
- Nitelikli personel ve girişimcilerin arttırılmasına yönelik; meslek liseleri, yüksekokullar ve üniversitelerin var olan ilgili bölümlerin müfredatlarının, güncel üretim tekniklerine uyumluluğunun sağlanması çalışmalarında girişimlerde bulunulacaktır.
- Tarım ve hayvancılık sektörüne yatırım yapacak girişimcilere danışmanlık hizmetleri sağlanacak ve yatırımların doğru amaca yönelik sürdürülebilir olması desteklenecektir.

HEDEF 8

SU VE ENERJİ

- Yağmur suyu, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının tarlada ve sanayide verimli kullanılmasına ilişkin kamuoyu yayınları oluşturulacak, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.
- Topraksız tarım, damla sulama, yağmurlama vb. su tasarrufu sağlayan yöntemlerin kullanımının arttırılması için bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri düzenlenecek ve basınçlı sulama yöntemlerinde toprak, bitki ve iklim koşullarına uygun tasarımların yapılması için çeşitli destekler sağlanacaktır.
- Enerji verimliliğinin hem tarlada hem de sanayi de arttırılması için bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır. Tarımsal kuraklıkla mücadelede izleme araçlarının ve uygulamalarının kullanımının arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- İleri arıtma teknolojileri ile geri kazanılmış atık suyun rekreasyon alanlarında kullanımı teşvik edilerek, yerlatı ve yerüstü temiz su kaynaklarının korunması ve iç denizlerin atık yükünün azaltılmasına yönelik bilimsel çalışmalar desteklenecektir.
- İşletmelerinin su haritalarının, su risklerinin ve su ayak izlerinin çıkarılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.
- Yenilenebilir enerji kullanan seralar ve üretim tesisleri desteklenmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

HEDEF 9

KAMU VE STK ORTAK ÇALIŞMA PLATFORMU

- Agroekolojik uygulamalar ile butik ve verimli tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması desteklenecektir. Bölgesel dinamikler göz önünde bulundurularak ortak ve katılımcı tarım uygulamaları teşvik edilecektir.
- Ekim-hasat stratejileri belirlenecek ve kontrollü tarım sağlanacaktır.
- Su ile ilgili yönetmeliklerin milli su politikası bağlamında güncellenmesi/güçlendirilmesi takip edilecektir. Yerüstü ve yeraltı suyun kullanımı ve geri kazanımına denetim mekanizmalarına destek verilecektir.
- Güvenli gıda ve israfın engellenmesine yönelik toplumsal bilincin oluşturulması için eğitimler düzenlenecektir.
- Üniversite, sektör, kamu ve sivil toplum örgütleri ile iş birliğini ve iletişimi artırmaya yönelik ortak projeler geliştirilecek, kök-neden ve çözüm önerilerinin tartışılacağı platformlar oluşturulacaktır.
- Üretici birlikleri teşvik edilerek, birliklerin «iyi tarım ve hayvancılık uygulamaları» ile kalite ve fiyat istikrarı konusunda sorumlu davranmaları sağlanacaktır.
- Su kaynaklarında havza bazlı yönetim planları oluşturularak, kamu ve özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler iş birliğinde ortak projeler geliştirilecektir.

HEDEF 10

DÖNGÜSEL EKONOMİ

- Ambalaj geri dönüşümü için depozito uygulama sistemlerinin kurulmasına destek verilecek ve işbirlikleri sağlanacaktır.
- Üretimin her aşamasında oluşan yardımcı ürünler (küspe, posa, işlemeye uygun olmayan ürünler, karasu vb.); hayvan yemi, gübre (kompost, biochar, organaminera uygulamaları), biyogaz, etanol, yağ vb. olarak değerlendirilmesine ilişkin teşvikler sağlanacaktır.
- Tarımsal üretimde atıkların tekrar değerlendirilmesi konusunda AR-GE çalışmaları yürütülecektir.
- İşletmelerin gıda kaybı ve atığını azaltma/ önlemeye yönelik tedbirler alınacaktır.
- Tarım ve hayvancılık sektöründe dijitalleşme beraberinde geliştirilecek mobil uygulamalar ile çevresel izleme modeli geliştirilecektir.

